

(Címer)
SZEGEDI ÍTÉLŐTÁBLA
Pf.III.20.399/2018/4. szám

A Szegedi Ítéltábla a **felszámoló cég neve** (felszámolóbiztos: **felszámolóbiztos neve, címe**.) által adott meghatalmazás alapján eljár **jogtanácsos neve** által képviselt **felperes neve, székhelye** szám alatti székhelyű **felperesnek** – a **ügyvéd neve (címe)** által képviselt **I.rendű alperes neve (I.r. alperes címe)** szám alatti lakos **I. rendű, II.rendű alperes neve (II.r. alperes címe)** szám alatti lakos **II. rendű, III.rendű alperes neve (III.r. alperes címe)** szám alatti lakos **III. rendű, valamint IV.rendű alperes neve (IV.r. alperes címe)** szám alatti lakos **IV. rendű alperesek** ellen kölcsöntartozás megfizetése iránt indított perében a Kecskeméti Törvényszék 2018. március 28. napján kelt 8.P.20.930/2017/25. számú ítélete ellen az alperesek által 27. sorszám alatt előterjesztett fellebbezésre tekintettel lefolytatott másodfokú eljárásban meghozta a következő

Í T É L E T E T:

Az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatja és I., valamint III. rendű alperesek vonatkozásában a keresetet elutasítja.

Az alperesek perköltség és illeték viselése tekintetében az alábbi teljes átszövegezéssel az ítéletet részben megváltoztatja:

Kötelezi a II. rendű alperest, hogy külön felhívásra fizessen meg az államnak 1.200.000,- (Egymillió-kettőszázezer) forint le nem rótt elsőfokú eljárási illetéket.

Külön kötelezi II. és IV. rendű alperest 300.000,- (Háromszázezer) forint le nem rótt elsőfokú eljárási illeték külön felhívásra történő egyetemleges megfizetésére az állam részére.

Kötelezi II. rendű alperest, hogy külön felhívásra fizessen meg az állam részére 2.100.000,- (Kettőmillió-egyszázezer) forint le nem rótt fellebbezési illetéket.

Külön kötelezi II. és IV. rendű alperest 400.000,- (Négyszázezer) forint le nem rótt fellebbezési illeték külön felhívásra történő egyetemleges megfizetésére az állam részére.

Kötelezi II. rendű alperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg felperes javára 1.500.000,- (Egymillió-ötszázezer) forint első- és másodfokú eljárási költséget.

Külön kötelezi II. és IV. rendű alperest 300.000,- (Háromszázezer) forint első- és másodfokú eljárási költség 15 nap alatt történő egyetemleges megfizetésére felperes javára.

Kötelezi a felperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg a I. rendű alperesnek 1.500.000,- (Egymillió-ötszázezer) forint, továbbá III. rendű alperesnek 300.000,- (Háromszázezer) forint első- és másodfokú eljárási költséget.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I N D O K O L Á S

A C Kft. kölcsönvevőként 2009. október 15-én .../2009. számon deviza alapú kölcsönszerződést kötött a felperessel, mely alapján felperesi hitelező 346.300 euró összegű, euró devizanemben nyilvántartott kölcsönt nyújtott az egyenes adósnak. A szerződés 9/a. pontjában az I. és II. rendű alperesek egyetemlegesen készfizető kezességet vállaltak a kölcsön visszafizetéséért, míg a 9/b. pontban a III. rendű alperes dologi kötelezettként a tulajdonában álló **(ingatlan 1)** hrsz-ú, 1/1 arányban a tulajdonát képező ingatlan értékének erejéig vállalt zálogkötelezettséget. Ugyancsak dologi adósként vállalt zálogkötelezettséget IV. rendű alperes oly módon, hogy a **(ingatlan 2)** hrsz-on nyilvántartott erdő, gyepterületű 1/1 arányban tulajdonát képező ingatlanra 490.000 euró erejéig keretbiztosítéki jelzálogjog-bejegyzést engedett, ezzel az ingatlan értéke erejéig helytállási kötelezettséget vállalt a főadós tartozásának kiegyenlítéséért.

Az egyenes adós 2009. december 23., valamint 2011. január 31. közötti időszakban 21.061,27 euró erejéig tett eleget kölcsöntörlesztési kötelezettségének, ezt követően az egyenes adós részéről kölcsöntörlesztésre már nem került sor. A Kecskeméti Törvényszék 2011. október 14-i kezdő időponttal a kft. felszámolását rendelte el. A felperes bejelentett hitelezői igényét, a felszámolóbiztos 281.328.972,- forint összegben 2011. december 5-én nyilvántartásba vette. A felperes a hitelezői igénybejelentés mellett 2011. november 15-én kelt levéllel írásban felmondta a kölcsönszerződést, a felmondás napján egyösszegben esedékessé vált tartozást 360.167,50 euró összegben határozta meg. Ugyanezen a napon kelt levéllel egyidejűleg írásban felhívta az alpereseket is a teljesítésre. Az I., II. és III. rendű alperesek 2011. november 17-én vették át az írásbeli felszólítást, míg IV. rendű alperes részére az 2012. április 21-én került kézbesítésre. A felperes kérésére a felszámolási eljárásban a felszámoló 2012. május 9-én behajthatatlansági igazolást adott ki azzal, hogy elismeri a 281.328.972,- forint hitelezői igény jogosságát. Nyilatkozott továbbá arról, hogy a követelés a számviteli törvény 3. § (4) bekezdés 10/c) pontja szerint behajthatatlan. A felszámolás befejezésére 2013. augusztus 28-án a felszámolási zárómérleg és vagyonfelosztási javaslat bírósági elfogadásával került sor, a végzés 2013. december 19-én emelkedett jogerőre.

A II. és IV. rendű alperesek – további, jelen perbe nem álló mellékkötelezettekkel együtt – jogi képviselő útján 2016. január 6-án felperes felszámolójához benyújtott okiratban egyezségi ajánlatot tettek a felperes felé. Ebben előadták, hogy kezessé és részben dologi kötelezettként felelnek a felperesi takarékszövetkezettel még „a 2000-es évek közepén” több gazdasági társaság, így többek között a C Kft. által kötött nagyszámú hitelszerződések teljesítéséért. Előadták, nincs pontos ismeretük arról, hogy a felszámolás elrendelését követően az adós társaságok vagyonából történt-e és milyen mértékű megtérülés, mégis valószínűsítik, hogy a tartozás továbbra is több százmillió forint, és várható, hogy felelősségvállalásuk alapján helyt kell állniuk az adósok tartozásáért. A bizonytalan jogi helyzet rendezése érdekében együttes ajánlatot tettek 35 millió forint megfizetését vállalva, ennek fejében kérték a további kötelezettségek alóli mentesítésüket egyezségkötés keretében. A felperesi felszámolóbiztos 2016. március 30-i keltezéssel adott írásbeli válaszában közölte, hogy az ajánlatot nem áll módjában elfogadni.

A felperes mindezt követően 2017. május 26-án terjesztette elő keresetét az alperesekkel szemben. Ez alapján az I. és II. rendű alpereseket, mint készfizető kezesseket egyetemlegesen 429.714 euró megfizetésére kérte kötelezni. A felperes a felszámolási eljárásban történő hitelezői igénybejelentés napjára nézve készített elszámolást, melyben ügyleti és késedelmi kamat is igényként szerepelt, a felszámolási zárómérleg beterjesztésének napjáig pedig további késedelmi kamatot számított fel. A III., IV. rendű alpereseket, mint dologi kötelezetteket kérte tűrésre kötelezni, hogy a megjelölt ingatlanokból, mint jelzálogtárgyakból a követelését kielégíthesse a keretbiztosítéki összeg erejéig.

Az alperesek a kereseti kérelemben rögzített követelés jogalapját és összegét nem vitatták. Sételmezték azonban, hogy euró pénznebben követeli a teljesítést a felperest. Ezzel kapcsolatban hivatkoztak arra, hogy a kezesek helytállási kötelezettsége nem válhat utóbb terhesebbé ahhoz képest, mint ami az eredeti adós kötelezettsége volt az elvállalás időpontjában. A követeléssel szemben alperesek fő ellenkérelme elévülési kifogáson alapult. Álláspontjuk szerint az elévülés kezdő időpontja 2011. november 15-i felszólításhoz igazodik, melyet I., II., III. rendű alperesek november 17-én, míg IV. rendű alperes 2012. április 21-én kapott kézhez. Álláspontjuk szerint az egyezségi ajánlat visszautasításáig az elévülés a felszámolási eljárás miatt nyugodott, ezáltal a II. és IV. rendű alperesek esetében 91 nappal hosszabbodott meg az elévülési idő, az I. és III. rendű alperesekkel szembeni követelés mindezek alapján 2016. november 14-én, míg a II. és IV. rendű alperesekkel szembeni követelés 2017. február 14-én elévült. A felperes ezt követően, 2017. májusában benyújtott keresetlevéllel bírósági úton már nem érvényesítheti követelését. Alperesek arra is hivatkoztak, hogy ha a felszámolási eljárásban 2012. május 9-én kiadott, felperes által május 16-án kézhez vett behajthatatlansági nyilatkozattól számítandó az igényérvényesítésre rendelkezésre álló 5 éves elévülési idő, mivel ezen időponttól megszűnt az elévülés nyugvása, ehhez képest is elkészett a keresetlevél benyújtás, mivel arra az 5 éves elévülési időn túl, 2017. május 26-án került csak sor.

Az elsőfokú bíróság ítéletével az I. és II. rendű alpereseket, mint készfizető kezeseket egyetemlegesen kötelezte, hogy 15 nap alatt fizessenek meg a felperesnek 429.714,26 eurónak a teljesítés napján érvényes MNB átváltási árfolyamon számított forint összegét. Kötelezte a III.-IV. rendű alpereseket, mint zálogkötelezetteket annak tűrésére, hogy a felperes fenti követelését az ítélet rendelkező részében pontosan körülírt ingatlanokra vezetett bírósági végrehajtás útján kielégítse. A bíróság a perbeli jogvita kiindulópontjául vette, hogy az alperesek a perbeli követelés jogalapját és a felperesi elszámolás összecszerűségét nem vitatták, kizárólag elévülési kifogással éltek, illetve a külföldi pénzne árfoalyamához igazodó marasztalást sérelmezték.

A bíróság az elévülési kifogást nem találta megalapozottnak, ennek elbírálása során utalt a Kúria 1/2010. PJE határozat 5. pontjára, a perbeli követelés lejárttá válásának időpontját ennek megfelelően a főkötelezettel szembeni felszámolás kezdő időpontjához igazodóan határozta meg (2011. október 14. napja). A bíróság álláspontja szerint alperesi mellékkötelezettségek járulékos jellegéből következően az alperesekkel szemben is ezen a napon nyílt meg a felperes követelési joga. A felszámoló által kiállított behajthatatlansági nyilatkozat a bíróság álláspontja szerint nem szüntette meg a követelést, az ilyen nyilatkozatnak más jogi célja van, mérlegen kívüli tételként ilyen esetben továbbra is nyilván kell tartani a követelést. Polgári jogi értelemben ettől függetlenül fennálló, létező követelésnek kell tehát azt tekinteni a felszámolási eljárás befejezéséig, majd pedig ezt követően a mellékkötelezettekkel szembeni igényérvényesítésre továbbra is mód van. A tényleges behajthatatlanság a felszámolási eljárás eredménytelen befejezésével állt be. A felperes hitelezői igényét bejelentette, mindvégig részt vett hitelezőként az egyenes adós ellen folyó felszámolási eljárásban, ezért az ő viszonylatában jogvesztés nem következett be, a készfizető kezesekkel és a zálogjogosultakkal szemben egyaránt fennmaradt a joga az igényérvényesítésre. A bíróság az elévülés megszakítására alkalmas jogcselekményeknek tekintette a hitelezői igénybejelentést, valamint annak elismerését azáltal, hogy a felszámoló az igényt nyilvántartásba vette. A bíróság a felszámolási eljárás 2013. december 19-i befejezéséig az elévülés nyugvását állapította meg azzal, hogy ezen időponttól az 5 éves elévülési idő újból megkezdődött. A Fővárosi Ítéltábla eseti döntésére hivatkozással a bíróság álláspontja az volt, hogy e jogcselekmények a kezesekkel szemben is megszakították az elévülési időt. A felszámolási eljárás jogerős befejezése után ezáltal az elévülés az alperesek vonatkozásában újakezdődött. Ezen időponttól számított 5 éven belül, 2017. május 26-án sor került a perindításra, így a perben el nem évült követelés érvényesítése történt meg.

Az euró devizanemben nyilvántartott kölcsön esetében a külföldi deviza árfolyamához igazodó visszafizetési kötelezettséget vállalt az egyenes adós, az ennek megfelelő alperesi marasztalás a készfizető kezesek számára nem terhebb, mint ami az egyenes adósé volt a kötelezettség elvállalásakor, a bíróság ezért nem látta akadályát az euró devizanem árfolyamához igazodó marasztalásnak.

Az ítélet ellen az alperesek terjesztettek elő fellebbezést, kérve annak megváltoztatását és a kereset elutasítását. Fenntartották elévülési kifogásukat, tévesnek minősítették az ítélet ezzel kapcsolatos indokolásának azon részét, mely arra helyezte a hangsúlyt, hogy a felperes hitelezői követelése nem szűnt meg. Valójában az volt az alperesi védekezés lényege, hogy a behajthatatlansági nyilatkozat kiadása az elévülés nyugvását lezáró, azt megszüntető körülmény volt. Az nem volt vitatott az alperesek részéről, hogy a felperes 2011. november 15-ével esedékessé tette a tartozást velük szemben is. Állították azonban, hogy elévülést megszakító körülmény nem következett be az ezt követő 5 éven belül. Álláspontjuk szerint a hitelezői igény felszámolói nyilvántartásba vétele nem tekinthető rájuk is kiható elévülést megszakító aktusnak, hiszen ezáltal még nem bírósági úton való igényérvényesítés történt. Kifogásolták, hogy az elsőfokú bíróság ítélete indokolásában az elévülési kifogás értékelésénél figyelmen kívül hagyta a Kúria mögöttes felelősségről szóló 1/2007. PJE határozatának 3. pontjában tett megállapításokat és az ahhoz fűzött indokolást. Önmagában a kezesség járulékos jellegéből nem következik, hogy a kezes helytállási kötelezettsége mindaddig fennállna, amíg a követelés meg nem szűnik, vagy amíg a főkötelezettel szemben bírósági úton érvényesíthető. A kezes helytállási kötelezettségének elévülése nemcsak a főkövetelés elévülésével együtt következhet be. A Ptk. a kezességet szerződést biztosító mellékkötelezettségként szabályozza, ettől eltér a főköveteléstől függő mellékkövetelés jogi fogalma. A kezesség személyi biztosíték, a kezes a főkötelezett mellett mellékkötelezett, aki azonban a főkövetelésért és ahhoz kapcsolódó mellékkövetelésekért egyaránt köteles helytállni. Mindebből azonban nem lehet a Ptk. 324. § (2) bekezdés alapján olyan következtetésre jutni, hogy mindaddig, amíg a kötelezett felelőssége fennáll, addig a járulékos kötelezett felelőssége sem évülhet el. A felszámolási eljárásban való igényérvényesítés úgy hat ki a mögöttes felelős helyzetére, hogy a felszámolási eljárás ideje alatt az elévülés a mögöttes felelőssel szemben nyugszik. A főkötelezett szembeni felszámolási eljárás nem szakítja meg az elévülést a mögöttes felelős vonatkozásában. Ilyen hatása csak a Ptk. 327. § (1) bekezdés szerinti jogcselekményeknek lehet. Alperesek hivatkoztak továbbá a Kúria 1/2010. PJE határozat 4. pontjában foglaltakra is, melyből azt a következtetést lehet levonni, hogy a jogvesztést követően az egyszerű kezeshez hasonlóan a készfizető kezesrel szemben sem lehet igényt érvényesíteni. Ez is következik a kezesség járulékos jellegéből. A mellékkötelezettekkel szembeni elévülési időt megszakító körülmény nem merült fel a perbeli tényállásban, így a készfizető kezesekkel szemben az elévülés bekövetkezett. A III.-IV. rendű alperesek, mint zálogkötelezettekkel szembeni igényérvényesítés joga pedig azért szűnt meg, mert az adós társaság cégnyilvántartásból törlésre került a felszámolás eredményeként. III.-IV. rendű alperesek külön sérelmezték, hogy a további alperesekkel egyetemlegesen kerültek marasztalásra a teljes pertárgyérték után számított perköltségben. Hangsúlyozták, hogy a Pp. 24. § (1) bekezdés f) pontja értelmében – mivel a zálogjog érvényesítése iránti jelen perben a követelés értékét nem érik el a zálogtárgyak értéke – a zálogtárgyak értékei határozza meg a pertárgyértéket. Ez III. rendű alperes esetében 6 millió forint, míg IV. rendű alperes esetében 5.000.000,- forintot tesz ki, ennek megfelelően kérték a pertárgyértéket figyelembe venni, és a költségek viselését arányosítani.

A felperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyására irányult. Felperesi álláspont szerint a követelés felszámolási eljárásban történő érvényesítése bíróság által elrendelt eljárás keretében történik, amely alkalmas az elévülés megszakítására. A felszámolási eljárásban történő hitelezői igénybejelentés az adós gazdálkodó szervezettel szembeni követelés

bírósági eljárás keretében való érvényesítését jelenti, ez a Ptk. 327. § (2) bekezdés szerinti elévülést megszakító körülménynek tekintendő. A mögöttes felelősségre vonatkozó 1/2007. számú PJE határozat perbeli esetre nem alkalmazható, mivel I. és II. rendű alperesek esetében készfizető kezességről van szó, ezért ők nem mögöttes felelősök. A zálogjog esetében pedig a Ptk. 268. § (1) bekezdése speciális rendelkezéseket tartalmaz az elévülésre vonatkozóan, eszerint a főkövetelés elévülése a jelzálogjog esetében a megszűnés jogkövetkezményét vonja maga után. A jelzálogjog ebből fakadóan önállóan nem is évülhet el, a jelzálogjog jogosultja mindaddig érvényesítheti igényét, amíg a főkövetelés el nem évül. Ugyanakkor amíg a főkövetelés érvényesíthető, úgy a jelzálogjog is fennmarad, a zálogtárgyból a jogosult kielégítést nyerhet. A jelzálogkötelezett alperesek tekintetében is a főkövetelés elévülésének kérdését kellett ezért vizsgálnia a bíróságnak. A bíróság helyesen hivatkozott a Ptk. 327. § (2) bekezdésére, és elévülést megszakító eljárási cselekményként helyesen vette figyelembe a 2013. december 19-i időpontot, amikor a felszámolási eljárás befejeződött. Ekkor az elévülés időtartama újból kezdődött alperesek vonatkozásában. Az alperesek tévesen hivatkoznak fellebbezésükben arra, hogy az 1/2007. PJE határozat megállapításait figyelmen kívül hagyta a bíróság, és téves az ezzel ellentétes bírói gyakorlatra hivatkozásuk is. A pertárgyértékkel kapcsolatban felperes hangsúlyozta, hogy a Pp. 24. § (1) bekezdés főszabálya szerint a keresettel érvényesített követelés, vagy más jog értéke az irányadó. A főkövetelés járulékait figyelmen kívül kell hagyni. Utalt a Pp. 23. § (1) bekezdés a) pontjára is, mely alkalmazása esetén kizárólag a vagyoni jogi követelések értéke adódik össze, a további értékek figyelmen kívül maradnak.

Az I. és III. rendű alperesek fellebbezése **alapos**, IV. rendű alperes fellebbezése a perköltség tekintetében **részben alapos**, míg II. rendű alperes fellebbezése **alaptalan**.

A perben a kölcsönszerződésből eredő, egy összegben esedékessé vált főkötelezettség jogalapjának fennálltát, illetve a felperesi elszámolást nem vitató készfizető kezes, valamint zálogkötelezett alperesek, elévülési kifogás útján kívántak mentesülni helytállási kötelezettségük alól, illetve a zálogkötelezettek a főkövetelés elévülése folytán arra is hivatkoztak, hogy zálogkötelezettségük megszűnt. Az elsőfokú bíróság ennek megfelelően vizsgálta a követelés esedékessé válásának időpontját, továbbá a peres felek jogviszonyára még irányadó 1959. évi Ptk. 324. § (1) bekezdés szerinti általános 5 éves elévülési időt megszakító, illetve az elévülési idő nyugvását okozó körülményekkel kapcsolatban is tett jogi megállapításokat a feltárt tényállás alapján, melyeket az alperesek fellebbezésükben vitattak.

Elsőként a kölcsönszerződésből eredő követelés egyösszegben való esedékessé válása, azaz az elévülési idő kezdőidőpontja (Ptk. 326. § (1) bekezdés), és ehhez képest az I-II. rendű alperes, mint készfizető kezessel, valamint III-IV. rendű alperes mint zálogkötelezettel szembeni elévülési idő kezdőidőpontja volt meghatározandó.

Az elévülés akkor kezdődik, amikor a követelés esedékessé válik (Ptk. 326. § (1) bekezdés), azaz, amikor megnyílik a bíróság előtti igényérvényesítés lehetősége.

A kezességi szerződéssel a kezes arra vállal kötelezettséget, hogy ha a kötelezett nem teljesít, maga fog helyette a jogosultnak teljesíteni [Ptk. 272. § (1) bekezdés]. A szerződés alanya a követelés jogosultja és a kezes. Megállapodásuk a biztosított követelés teljesítésére személyi biztosítékot teremt: a kezes saját vagyona terhére vállalja a főkötelezettség (az adós kötelezettségének) a teljesítését a jogosult részére.

A kezesség mindig járulékos jellegű, ami azt jelenti, hogy szorosan kapcsolódik a jogosult és a kötelezett között létrejött alapügyletthez, az abból keletkező biztosított követelés teljesítéséhez. A járulékoság azt is jelenti, hogy a kezesség, annak elvállalásakor feltételezi az egyenes adós

kötelezettségének, tehát a főkötelezettségének a fennálltát. A főkötelezettség megszűnésével a kezesség is megszűnik (1/2010. (VII.30.) Polgári Jogegységi Határozat IV. pont 1. bekezdés).

A zálogszerződés alapján a jogosult arra biztosít jogot a maga számára, hogy abban az esetben, ha a kötelezett nem teljesít, a követelésének biztosítására szolgáló zálogtárgyból kielégítést keressen [Ptk. 251. § (1) bekezdés]. A zálogkötelezettség szerződést biztosító mellékkötelezettség.

Az 1959. évi IV. tv. (Ptk.) nem rendelkezett a kezes teljesítéséről, nem határozta meg, hogy a kezes kötelezettsége mikor válik esedékessé, ennek időpontja hogy viszonyul a főkötelezettel szembeni követelés esedékessé válásához.

A Kúria 1/2010. (VII.30.) Polgári Jogegységi Határozata szerint a készfizető kezes ugyanazon kötelezettség teljesítéséért felel, mint a főkötelezett. Vele szemben a követelés ugyanakkor válik esedékessé, mint a főkötelezettel szemben. Ebből következően a követelés elévülése mind a főkötelezettel, mind a készfizető kezessel szemben ugyanabban az időpontban kezdődik.

Megjegyzendő, hogy a kezességgel kapcsolatos fenti szabályozás az új Ptk-ban változott, 2013. évi V. tv. (új Ptk.) 6:422. § (1) bekezdése szerint a kezes csak akkor köteles teljesíteni, ha a jogosult erre felszólította. Az új Ptk. szerint tehát a kezes helytállási kötelezettségét csak a jogosulttól kapott teljesítésre való felszólítás teszi esedékessé (BDT2018. 108.).

A szerződés felmondása a főkötelezettel szembeni követelést egyösszegben esedékessé teszi, de a perbeli esetben a főkötelezettel szemben még a szerződés felmondását megelőzően, 2011. október 14-én felszámolási eljárás is indult, melyből adódóan a Cstv. 35. § (1) bekezdés törvényi rendelkezése folytán a perbeli kölcsönszerződésből eredő követelés ezen időponttal törvénynél fogva is egy összegben esedékessé vált. Abban a kérdésben, hogy a felszámolás megindítása a mellékkötelezett alperesekre is kihatott-e, a bíróságnak jelen esetben azért nem kellett állást foglalnia, mivel további tényállási elem, hogy a felperes 2011. november 17-én I., II. és III. rendű alperessel, továbbá 2012. április 21-én IV. rendű alperessel szemben felmondás tényének közlése mellett fizetési felszólítással is élt. Ha a főadóssal szembeni felszámolás elrendelése miatt a mellékkötelezettekkel szemben egyidejűleg nem vált volna esedékessé a követelés, a jogosult felmondása azt mindenképpen esedékessé tette, vagy megszakította a már korábban megindult elévülési időt. A felszámolás elrendeléséhez képest tehát ezen későbbi időpont tekintendő a perben releváns, a mellékkötelezett készfizető kezes, és zálogkötelezett alperesek esetében teljes bizonyossággal megállapítható esedékességi kezdő időpontnak.

A készfizető kezes, I. és II. rendű alperesek, valamint III. és IV. rendű alperes zálogkötelezettek azonban a felszólításoknak nem tettek eleget, elzárkóztak helytállási kötelezettségük alól, ezáltal megszegték a készfizető kezesi, illetve jelzálogszerződéseket, helytállási kötelezettségük a főadóssal egysorban ezáltal megnyílt. A perbeli esetben tehát az említett esedékessé válási időpontok az alperesekkel kifejezetten közölt fizetési felszólítás révén tisztázottak: a 2011. november 17-i felszólítás az I., II. és III. rendű alperesek esetében, míg IV. rendű alperes esetében a 2012. április 21-i fizetési felszólítás közlése tekintendő az elévülés kezdő időpontjának.

A követelések öt év alatt évülnek el (Ptk. 324. § (1) bekezdés), az esedékessé válás időpontjához képest a perindítás jelen esetben azonban 5 éven túl történt.

A főadóssal szemben felszámolási eljárás indult, ennek ismeretében vizsgálandó volt, hogy a felszámolási eljárásban felmerültek olyan körülmények, melyek az I-II. rendű alperes készfizető kezessel, illetve a III-IV. rendű alperes zálogkötelezettekkel szembeni követelés elévülésének nyugvását, félbeszakadását, esetleges megszűnését eredményezték.

Az egyenes adóssal szembeni felszámolási eljárás folytatása, a hitelezői igény nyilvántartásba vétele, valamint a későbbiek során kiadott behajthatatlansági igazolás azonban nem olyan jogcselekmények, amelyek az elévülési idő félbeszakadásának vagy nyugvásának alapjául szolgálhatnak az alperesek esetében. Az ítéletábra hangsúlyozza, hogy sem a készfizető kezes, sem a jelzálogkötelezett nem mögöttes felelős, ők az egyenes adóssal egy sorban vállaltak helytállást az 1/2007. PJE határozat ezzel szemben kizárólag a mögöttes felelősségre, olyan járulékos jellegű,

másodlagos helytállási kötelezettség esetére vonatkozik, mint pl. az egyszerű kezesség, vagy a betéti társaság beltágjának mögöttes felelőssége.

A kezesség járulékos jellegéből eredő közös vonások mellett az 1/2010. PJE határozat IV. pontjához kapcsolódó indokolás ad iránymutatást a sortartó egyszerű kezesség és a készfizető kezesség közötti lényegi különbségekre nézve. E szerint az egyszerű kezes mindaddig megtagadhatja a teljesítést, amíg a követelés behajtható a kötelezettől, illetve az olyan kezesektől, akik őt megelőzően, rá tekintet nélkül vállaltak kezességet. Az egyszerű kezes a főkötelezettel bár együttesen is perelhető, a jogosult javára közvetlenül teljesítésre nem kötelezhető a követelés behajthatatlanságának igazolásáig. Ilyen esetben lehet jogi jelentősége a felszámolás során kiadott behajthatatlansági igazolásnak, vagy a felszámolási eljárás megtérülés szempontjából eredménytelenségének. Ezzel szemben a készfizető kezest a Ptk. 274. § (2) bekezdése alapján a sortartás kifogása nem illeti meg, a követelés esedékessé válását követően a jogosult közvetlenül érvényesítheti igényét az egyetemlegesen felelős készfizető kezessel szemben, akár a főkötelezettel együttes, vagy akár önálló, külön perlésük útján is (BDT2017. 3611. számú eseti döntés). Ez egyaránt vonatkozik a perbeli III., IV. rendű zálogkötelezettekre is. Mindebből következően a főadóssal szemben folyó felszámolási eljárás és az ottani jogcselekmények nem hatnak ki a készfizető kezessel, vagy a zálogkötelezettel szembeni igényérvényesítés lehetőségére, az választásától függően mindvégig biztosított a jogosult számára. Elévülés nyugvása a kezesek tekintetében ilyen okból – a felszámolási eljárás befejeződéséig, vagy a behajthatatlansági igazolás kiadásáig – nem következhet be.

A hitelezői igény nyilvántartásba vétele, illetve a felszámolóbiztos által kiadott behajthatatlansági igazolás bár az egyenes adós részéről tartozáselismerésnek minősül, azonban az kifejezetten a főadós vonatkozásában tett jogcselekmények, így a készfizető kezes, illetve zálogkötelezettek vonatkozásában elévülés megszakítására sem alkalmasak.

A zálogkötelezettek hivatkozása szerint a Ptk. 259. § (3) bekezdése jelen esetben alkalmazandó, a zálogjog megszűnt, mert a jogosult követelése a felszámolás befejezése folytán megszűnt.

Azt helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság – ugyancsak az 1/2010. PJE határozat iránymutatásai tükrében – a főadós felszámolása esetén annak van jelentősége, hogy a hitelezői igény bejelentése megtörtént-e. A Cstv. 37. § (3) bekezdés szerint ugyanis a hitelezői igény felszámolási eljárásban való határidőn belüli bejelentésének elmulasztása jogvesztéssel jár, ami a szerződést biztosító mellékkötelezettekre is kihatással lehet, de ez esetben is csak akkor, ha a jogosult igényét a jogvesztési határidőn belül a mellékkötelezettekkel (készfizető kezes, zálogkötelezett) szemben külön perben nem érvényesítette.

Jelen esetben azonban a hitelezői igényérvényesítés a főkötelezettel szemben megtörtént, ezért olyan jogvesztés nem következett be, amely a főkövetelés – és ezáltal a mellékkötelezettségek – végleges megszűnését, elenyészését eredményezte volna.

A felszámolási eljárás befejezése során a főkötelezett törlésre került, azonban ezzel a követelés nem szűnik meg, erre vonatkozó jogszabályi rendelkezés hiányában. A Cstv. az adós gazdálkodó szervezet törlése esetére külön szabályozást a követelések megszűnése tárgyában nem tartalmaz. Az 1959. évi IV. tv. (rPtk.) 323. § (1) bekezdése, valamint azzal tartalma szerint azonos a 2013. évi V. tv. (új Ptk.) 6:3. § szerint, a kötelezett halálával a szerződés nem szűnik meg, kivéve ha csak személyesen teljesíthető szolgáltatásra irányult. Ez gazdálkodó szervezetekre is alkalmazandó, tehát a kölcsönszerződésből eredő követelést az adós gazdálkodó szervezet felszámolása nem szünteti meg (BH2006.121.). A hitelezők ki nem elégített hitelezői igényüket, az esetlegesen a törölt főadós vonatkozásában meginduló vagyonrendezési eljárásban a főadóssal szemben is érvényesíthetik, de

egyidejűleg együtt, vagy külön-külön felléphetnek az egyszerű sortartó kezessel, illetőleg a készfizető kezessel, zálogkötelezettal szemben is.

A felszámolási eljárás során és annak befejezését követően is fennmaradó felperesi követelés tehát érvényesíthető volt a mellékkötelezettekkel szemben a főadós elleni felszámolási eljárás befejezése után is. Valójában szükségtelen volt a felperesnek kívánnia a felszámolási eljárás lefolytatását, illetve annak eredményét. Saját döntése volt, hogy ez idő alatt nem vette igénybe a szerződési biztosítékokat annak ellenére, hogy készfizető kezességnek – és a zálogkötelezettségnek egyaránt jellegzetessége, hogy a jogosult az egyenes adóssal szembeni igényérvényesítéstől függetlenül közvetlenül fordulhat követelésének érvényesítése érdekében a készfizető kezese, illetve a zálogkötelezett ellen (1/2010. PJE határozat 5. pont 2. bekezdés).

A kifejtettek szerinti bírói gyakorlatot a perbeli esetre alkalmazva a tényállás jogi szempontból releváns körülményei tehát azok, hogy az I-III. rendű alperesek 2011. november 17-től, illetve IV. rendű alperes 2012. április 21-től kezdődően esedékessé váló helytállási kötelezettségének elévülési ideje az egyenes adóssal szemben indult felszámolási eljárástól és az ottani jogcselekményektől függetlenül nem nyugodott, és nem is szakadt meg. Az elévülési idő tehát mindvégig, egészen a felszámolási eljárás befejezéséig, sőt azt követően is szakadatlanul folyt.

A rendelkezésre álló tényállási adatok tükrében az volt vizsgálandó, történt-e olyan ettől független egyéb nyilatkozattétel vagy esemény, mely kifejezetten a mellékkötelezettekre nézve a követelés elévülési idejének nyugvását, vagy megszakadását eredményezte.

A felszámolási eljárás befejezését követően az alperesi előadás szerint egyezségkötésre törekedtek, de a csatolt levélből megállapíthatóan kizárólag II. és IV. rendű alperesek tettek egyezségi ajánlatot a felperes felé, 35 millió forint megfizetését együttesen vállalva további, jelen perben nem szereplő más adós társaikkal együtt. Megállapítható, hogy a felperesi visszautasítás folytán elévülést megszakító egyezség nem jött létre, az említett alperesek írásban tett nyilatkozatát azonban a Ptk. 207. § (1) bekezdés szabálya szerint teljes egészében, annak tartalma szerint kell értelmezni. A nyilatkozat első bekezdése ugyanis kifejezetten beazonosítható körülírással rögzíti a jelen perbeli követelésből, a C adóssal szembeni követelésből eredő tartozás fennállását, és azt is, hogy több százmillió forint nagyságrendű helytállási kötelezettségért kell várhatóan helyt állniuk saját elismerésük szerint is ezen alpereseknek. Jelen ügyben a C Kft. főkötelezettal szembeni követelés 429.714,26 euró, mely a tartozás elismeréskori árfolyamot is figyelembe véve nem éri el a tartozáselismerésben szereplő több száz millió forintot. Mindezt az ítéletábra olyan írásbeli tartozáselismerő nyilatkozatnak minősítette [Ptk. 242. § (2) bekezdés], amely már alkalmas az elévülés megszakítására [Ptk. 327. § (1) bekezdés utolsó fordulat]. Ez 2011. november 17-től (II. rendű alperes), illetve IV. rendű alperes esetében 2012. április 21-től számítandó 5 éven belül, 2016. január 6-án történt, így utóbbi időpontban a II. és IV. rendű alperesekkel szemben az elévülési idő megszakadt, és ekkor újraindult [Ptk. 327. § (2) bekezdés].

Az I. és III. rendű alperesek ilyen nyilatkozatot nem tettek, így velük szemben a 2017. május 26-i perindítás már az elévülési határidőn túl történt meg. Irányukban a követelés elévülés folytán bírósági úton már nem érvényesíthető [Ptk. 325. § (1) bekezdés]. Az ítéletábra ezért rájuk nézve az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdésre történt hivatkozással megváltoztatta, és a keresetet elutasította.

A II. és IV. rendű alperesekkel szemben a 2016. január 6-i elévülés-megszakítás időpontjától számított 5 éven belül sor került a perindításra, így a felperes a készfizető kezesi szerződésből, valamint a jelzálogszerződésből eredő követeléseit érvényesíthette bírósági úton. Marasztalásukra az elsőfokú bíróság részéről helyesen került sor. E tekintetben az elsőfokú bíróság ítéletét az ítéletábra a Pp. 253. § (2) bekezdésre történt hivatkozással helybenhagyta.

A fellebbező alperesek a Ptk. 273. § (2) bekezdésre hivatkozással sérelmezték azt is, hogy az euró árfolyamhoz igazított marasztalásuk a főadós kötelezettségénél nagyobb terhet fog számukra jelenteni a későbbiekben történő teljesítés időpontjában, mivel a főadós felszámolója forint pénznemben vette nyilvántartásba a hitelezői igényt, és erre az összegre adott behajthatatlansági igazolást is. A Ptk. 273. § (2) bekezdés főszabálya értelmében a kezes kötelezettsége nem válhat terheesebbé, mint amilyen az elvállaláskor volt. Az erre alapított alperesi hivatkozásokra tekintettel a bíróságnak vizsgálnia kellett, hogy a keresetben kért, szerződéshez igazodó idegen pénznembeni (euró) marasztalás, illetve az euró árfolyamhoz igazított marasztalás, ahogy azt erre az elsőfokú bíróság ítélete tartalmazza terheesebbé tette-e a készfizető kezes, és a zálogkötelezett helytállását a főkötelezett által eredetileg vállalt kötelezettséghez képest. Ezt az említett jogszabályhely azon konjunktív törvényi feltétele tükrében kellett vizsgálni, hogy a főkötelezettség elvállalásának időpontjában keletkezett kötelezettséghez képest nem lehet utóbb terheesebbé váló a mellékkötelezett helytállása. Az nem vitatott tényállási elem, hogy a főkötelelem elvállalásakor, vagyis a szerződéskötéskor a főadós euró pénznemben vállalt törlesztést, erre részben, egy bizonyos törlesztési időszakban sor is került. A kölcsönt, mint kintlévőséget a felperesi kölcsönadó mindvégig devizában tartotta nyilván, és a törlesztéseket is euró pénznemben írta jóvá. Mindezekből következően tehát a főkötelelem devizakölcsönön alapult, a felek közötti jogviszony devizában kötött kölcsönügylet. A mellékkötelezettségek elvállalásakor tehát euróban nyilvántartott kölcsöntörlesztési főkötelezettségért kellett az alperesi mellékkötelezetteknek helytállniuk. A mellékkötelezettek helytállási kötelezettségének megnyíltával nekik is ilyen módon kell a főkötelezett helyett teljesíteniük. Az a körülmény, hogy a felszámoló a Cstv. speciális szabályai szerint az egyébként euró pénznemben bejelentett hitelezői igényt forintosította, és azt így igazolta vissza, és vette nyilvántartásba, nem jelent a kölcsönadó és az adós között szerződésmódosítást. A felszámoló nyilvántartásba vétele, mint jogi aktus nem változtatott a szerződés devizajellegén, erre csak a Ptk. 240. § (1) bekezdése szerinti szerződésmódosítással lett volna lehetőség, ilyen közös akaratnyilvánításra azonban nem került sor. Az, hogy a felperes euró pénznemben jelentette be a hitelezői igényét, azt jelzi, hogy kifejezetten ilyen módon követelte a teljesítést, a szerződés forintosítása nem állt szándékában. Az igényét euró devizanemhez igazodóan tartotta fenn a jelen perbeli keresetindításkor is. Mindezekből következően a felperes deviza kölcsönszerződés eredeti szabályai szerint jogszerűen követelhetett teljesítést euró pénznemben az alperesi mellékkötelezettekkel szembeni egyenes adóssal szembeni felszámolási eljárás befejezését követően is. Az alperesek helytállási kötelezettsége ezzel nem vált terheesebbé, mint amilyen a főkötelezetté volt a kölcsönszerződés megkötésekor, vagyis a mellékkötelezettség elvállalásakor. E tekintetben az ítéletábra a kifejtett jogi indokolásbeli kiegészítések mellett osztotta az elsőfokú bíróság jogi álláspontját.

Az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatása folytán az I. és III. rendű alperesek pernyertessé váltak, így a felperes köteles részükre az első- és másodfokú eljárási költséget megtéríteni [Pp. 78. § (1) bekezdés]. A III. rendű alperes, mint zálogkötelezett esetében a pertárgyérték számításra a Pp. 24. § (1) bekezdés f) pontja szerinti speciális szabály az irányadó, ezt azonban az elsőfokú bíróság nem vette figyelembe. A másodfokú eljárásban a III. rendű alperes zálogtárgy értékéhez igazodóan 6.000.000,- forint, míg a IV. rendű alperes 5.000.000,- forint pertárgyértéket jelentett be, melyet a fellebbezési észrevételében a felperes nem tett vitatottá. Az ítéletábra ezért 6.000.000,- forint pertárgyértékekből kiindulva határozta meg a III. rendű alperesnek járó perköltség összegét. Az I. rendű alperes a teljes kölcsönkövetelésnek megfelelő pertárgyérték után számított ügyvédi munkadíj, mint első- és másodfokú eljárási költségátérítésre jogosult [Pp. 78. § (1) bekezdés, 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés c) pont, (5), (6) bekezdés].

A jogerős ítélettel marasztalt II. és IV. rendű alperesek pervesztességükre tekintettel kötelesek a jogi képviselővel eljáró felperes első- és másodfokú eljárási költségeinek megtérítésére [Pp. 78. § (1) bekezdés]. A IV. rendű alperes esetében 5.000.000,- forint összegű pertárgyértékből kiindulva határozta meg az ítélőtábla a perköltség fizetési kötelezettséget, míg a II. rendű alperes készfizető kezesként a teljes kölcsönkövetelés összegéhez igazodóan köteles felperesi jogi képviselő részére munkadíjat fizetni, ugyancsak a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés c) pont, valamint (5) és (6) bekezdés szabályai szerint.

A perben az Itv. 62. § (1) bekezdés i) pontja szerint érvényesülő tárgyi illetékfeljegyzési jogra tekintettel sem az elsőfokú, sem a fellebbezési eljárási illeték előzetes lerovására nem került sor. Ezt a pervesztés alpereseknek kell megtéríteniük, még pedig oly módon, hogy a IV. rendű alperesnek 5.000.000,- forintos pertárgyérték utáni első- és másodfokú fellebbezési illetéket, (400.000,- forint) az erre nézve is készfizető kezesi helytállással tartozó II. rendű alperessel egyetemlegesen kell megfizetnie, míg az illeték maximum és az előbbi összegű illeték különbözeteként jelentkező összeg kizárólag az I. rendű alperest terheli, aki készfizető kezesként korlátlan helytállással tartozik [Pp. 78. § (1) bekezdés, 6/1986. (VI.26.) IM számú rendelet 13. § (2) bekezdés, 15. § (1) és (3) bekezdés].

Szeged, 2018. szeptember 20.

Dr. Gaálné dr. Jobbágy Ildikó s.k.	Dobler László s.k.	Béri András s.k.
a tanács elnöke	előadó bíró	táblabíró